

SANATİK PEDAGOJİ VE MİLLİ MÜZİKALARI ARACILIĞIYLA AHLAK EĞİTİMİ DERSLERİNDE VATANSEVERLİK VE MİLLİ DEĞERLERİN ÖĞRETİLMESİNİN PEDAGOJİK ETKİSİ

Djanbayeva Sevara Farhod qızı

Guliston Pedagoji Enstitüsü, Yüksek Lisans Öğrencisi

farhodovnasevara@gmail.com

<https://doi.org/10.5281/zenodo.17439454>

Özet

Bu bilimsel makalede, ahlak eğitimi derslerinde öğrencilerde vatanseverlik ve milli değerlerin sanat pedagojisi ve milli müzik aracılığıyla kazandırılmasının pedagojik etkisi incelenmiştir. Ayrıca ahlak eğitimi dersinin milli müziğimizle uyumlu hâle getirilmesi yoluyla derslerin etkinliğini artırmaya yönelik öneri ve tavsiyeler geliştirilmiştir.

Anahtar kelimeler: eğitim, sanatsal pedagoji, müzik, ruhsal bağışıklık, estetik eğitim, vatanseverlik.

Ülkemizde son yıllarda okul eğitimini ulusal bir harekete dönüştürme yönündeki reformlar içerik açısından yeni bir aşamaya yükselmiştir. Günümüzdeki eğitim sisteminde yürütülen reformlar, öğrencilerin bağımsız düşünmesini geliştirmeyi, bireysel eğitim yollarına dayalı olmayı ve öğrencilerde yaratıcı düşünce ile uygulamalı beceriler geliştirmeye yönelik sorunları ortadan kaldırmayı hedeflemektedir. Eğitim kurumlarında genç kuşağın bilincinde ruhsal bağışıklığın güçlendirilmesine, milli değerlere saygı duyulmasına ve vatanseverlik duygusunun kazandırılmasına özel önem verilmektedir. Devlet Başkanı Şavkat Miromonoviç Mirziyoyev'in vurguladığı gibi: "Geleceğimiz, çocuklarımızın nasıl insan olarak yetişeceğine bağlıdır. En önemli görevimiz — gençlerin potansiyelini ortaya koyması için gerekli koşulları yaratmaktır." Bu yaklaşım, özellikle "Ahlak eğitimi" dersi bağlamında milli müzik aracılığıyla ahlaki eğitimin sağlanmasının önemini daha da artırmaktadır. Modern eğitim sisteminde öğrencilerin ruhsal dünyasını zenginleştirmek, onları milli değerlere bağlılık ruhuyla yetiştirmek — pedagojik faaliyetin en önemli yönlerinden biridir. Bu süreçte sanatsal pedagoji ve müzik metodolojisinin uyumu, öğrencilerin içsel duygularını uyandırmada, vatanseverlik duygularını pekiştirmede önemli rol oynar.

Sanatsal pedagoji, sanat, edebiyat, müzik, tiyatro ve güzel sanatlar aracılığıyla insan kalbine etki etmek, estetik zevki geliştirmek ve ahlaki değerleri kazandırmak için yönlendirilmiş eğitimsel yaklaşımdır. Ahlak eğitimi dersinde bu yön, öğrenciyi duygusal olarak zenginleştirir, olaylara estetik değerlendirme vermeyi öğretir. Sanatsal pedagoji — sanat aracılığıyla bireyi estetik ve ruhsal

yönden şekillendirme sistemidir. En etkili araçlarından biri milli müziktir; bu halkın ruhunu, değerlerini ve tarihsel hafızasını yansıtır. Milli şarkılarda, makamda, lapar, destanda ve halk ezgilerinde — Vatan sevgisi, anavatanla gurur, anne-babaya saygı, doğayı koruma gibi yüksek idealler somutlaşmıştır. Müzik aracılığıyla öğrencilere manevi-ahlaki idealleri aktarmak, onları duygu ve idrak üzerinden eğitmek — bu yöntemlerdir. Müzik yalnızca estetik haz vermez, aynı zamanda insan kalbini arındırır, yürek çağında sevgi, sadakat, vatanseverlik gibi duyguları uyandırır.

Ahlak eğitimi derslerinde milli müzik kullanımı aşağıdaki açılardan etkilidir:

✓ Vatan sevgisi oluşturma: “Vatanım”, “Özbekistan” gibi şarkılar aracılığıyla öğrencilerde halkın refahına katkı sağlama isteği, vatan bağlılığı uyanır.

✓ Milli değerlere saygı: Halk şarkıları, klasik eserler aracılığıyla öğrenciler kendi milli köklerini hisseder, geleneksel kültüre saygı duymayı öğrenir.

✓ Topluluk ve birlik duygusu: Kolektif şekilde şarkı söyleme ya da müzik performansları öğrencilerde birbirine saygı, dostluk, işbirliği ruhunu pekiştirir.

✓ Estetik eğitim: Müzik öğrencileri güzellikle tanıştırır, ifade biçimlerini — konuşma, mimik, duygu ifadesini — zenginleştirir.

✓ Ahlak eğitimi derslerinde milli müzik kullanmak, didaktik, estetik ve duygusal yaklaşımları uyumlaştırır. “Vatan sevgisi”, “Aile değerleri”, “Dostluk ve hoşgörü” gibi ahlak eğitimi temalarında müzik metodolojisi şu şekilde uygulanabilir:

Ahlak eğitimi teması Kullanılabilecek milli müzik örneği:

Vatan sevgisi- “Vatanım Özbekiston”, “Yagonamsan, Özbekiston” Ülkeye bağlılık, gurur ve şan duygusunu uyandırmak.

Anne ve aile değerleri -“Onajon”, “Ona yurtning kuylaylik” Anneye saygı, aile sevgisi geliştirmek.

Emek ve mesleğe saygı - “Mehnat qil, do‘stim”, “Yurt quramiz” Çalışkanlık, sorumluluk duygusu geliştirmek .

Dostluk ve hoşgörü -“Do‘stlik qo‘shig‘i”, “Yallama-yorim” Dayanışma, sevgi ve insancılık pekiştirmek.

Doğayı koruma -“Go‘zal tabiat”, “Bahor keldi” |Ekolojik kültür ve doğaya sevgi artırmak.

Milli değerler “Lazgi”, “Tanovar”, “Özbekistan dansı” Milli gururu, sanat ve kültüre saygıyı güçlendirmek.

Dersin girişinde milli ruhlu sakin bir müzik (örneğin “Özbekistan – ana vatanım”) kullanılarak öğrenciler ruhen hazırlanır. Konu işleme aşamasında şarkı sözü metni analiz edilir, onun ideolojik içeriği açıklanır. Son aşamada öğrenciler kendileri şarkı söyleyebilir, sahnede kısa performanslar ya da müzik çıkarabilir, duygularını ifade edebilirler. Müzik kelimelerle iletemeyen duygusal etkiyi çocukların kalbine verir. Özellikle ergenlik çağındaki öğrenciler müzik aracılığıyla kendini fark eder, ruhsal olgunluğa doğru yönelir. Ahlak eğitimi dersinde milli müziklerin kullanımı sonucunda:

- Öğrencilerin ruhsal kararlılığı güçlenir.
- Vatanseverlik ve fedakârlık duyguları artar.
- Kültürel düzey ve estetik zevk gelişir.
- Milli kimliği ve değerleri değerlendirme becerileri oluşur.

Sonuç olarak, sanatsal pedagoji ve müzik metodolojisi uyumu ahlak eğitimi dersini daha canlı, etkili ve duygusal olarak zenginleştirilmiş bir derse dönüştürür. Müzik aracılığıyla öğrenciler vatan sevgisini hisseder, milli değerleri derinden kavrar ve hayatta iyilik, barış, merhamet gibi erdemleri değerlemeyi öğrenir. Milli şarkılarda, makamda, lapan, destanlarda ve halk ezgilerinde — vatan sevgisi, anavatanla gurur, anne-babaya saygı, doğayı koruma gibi yüksek idealler somutlaşmıştır. Ahlak eğitimi dersini milli müziğimizle uyumlaştırmak — bu yalnızca ders etkinliğini artırmak değil, öğrencinin kalbinde milli kimliği hissetme, vatanseverliği yaşama ve ruhsal bağımsızlığı geliştirme için en etkili yoldur. Milli müzik — halkın kalbi, onun ruhsal zenginliği ve eğitim kaynağıdır. Ahlak eğitimi dersini milli müziğimizle zenginleştirmek — öğrencilere yalnızca bilgi değil, aynı zamanda duygu, estetik zevk, milli gurur ve vatanseverlik duygularını kazandırmanın en etkili aracıdır. Her derste milli müzik aracılığıyla öğrenciler “Ben bu halkın çocuğuyum” gururunu yürekten yaşar. Bu nedenle, ahlak eğitimi dersi öğretmenleri için milli müziği ders metodolojisine entegre etmek, günümüzün en etkili pedagojik yaklaşımıdır.

Kaynaklar:

1. Mirziyoyev Ş.M. Yeni Özbekistan Stratejisi. – Taşkent: Özbekistan, 2021.
2. G’ulomova M. Müzik Eğitimi Metodolojisi. – Taşkent: O’qituvchi, 2019.
3. Abdullayeva N. Sanat Pedagojisi Temelleri. – Taşkent: TDPU Yayıncılığı, 2020.
4. Karimova N. Ruhsal bağımsızlık – gençlerin eğitiminin temeli. – Taşkent: TDPU, 2022.
5. “Ahlak Eğitimi” Dersi Devlet Standardı 2023.
6. Özbek halk şarkıları derlemesi. – Taşkent: Ma’naviyat, 2018.
7. Jumayeva, M. B. (2025). Use of educational methods in pedagogy. Икро журнал, 14(02), 168-174.

8. Рахматов, Ф. О., & Нуриев, К. К. (2022). Исследование плодов дыни как объекта технической переработки. Илмий мақолалар тўплами, 330.
9. Mamazulunov, N. (2021). Inorganic phosphate and principles of fluorescence. Экономика и социум, (3-1 (82)), 167-169.
10. Urazbaeva, D. (2020). The importance of improving online readiness skills in teaching English as a foreign language. East European Scientific Journal, 7(12 (64)), 28-31.